

[Strona Główna](#) > ... > [Sprawy Rodzinne I Dziedziczenie](#) > [Prawo Spadkowe](#) > [Prawo Spadkowe](#) > [Poland](#)

Prawo spadkowe

Autor treści:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Polska

To zestawienie informacyjne zostało opracowane we współpracy z [Radą Notariatów Unii Europejskiej \(CNUE\)](#).

1 W jaki sposób dokonuje się rozrządzenia majątkiem na wypadek śmierci (testament, testament wspólny, umowa dotycząca dziedziczenia)?

Prawo polskie przewiduje, że rozrządzić majątkiem na wypadek śmierci można jedynie przez testament przy czym istnieje zakaz testamentów wspólnych. Uznaje natomiast następujące formy testamentów:

- testament holograficzny sporządzany w całości własnoręcznie przez spadkodawcę, z datą i podpisem spadkodawcy;
- testament notarialny sporządzony przez notariusza w formie aktu notarialnego;
- testament allograficzny składany w obecności dwóch świadków przed wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta), starostą, marszałkiem województwa, sekretarzem powiatu albo gminy lub kierownikiem urzędu stanu cywilnego;
- testament ustny (tylko w sytuacji bliskiej śmierci albo gdy wskutek szczególnych i nagłych okoliczności zachowanie którejkolwiek z ww. form testamentu jest niemożliwe lub bardzo utrudnione) w obecności trzech świadków;
- testament podróżny składany na polskim statku morskim lub powietrznym w czasie podróży (spadkodawca oświadcza swą wolę dowódcy statku lub jego zastępcy w obecności dwóch świadków);
- testament wojskowy (sporządzany w szczególnych okolicznościach i przez ściśle określony katalog osób).

Z umów dotyczących spadku dopuszcza się wyłącznie umowę zrzeczenia się spadku, którą może zawrzeć przyszły spadkodawca ze spadkobiercą ustawowym. Dla ważności takiej umowy przewidziany jest wymóg zachowania formy aktu notarialnego.

2 Czy należy ten dokument zarejestrować, a jeżeli tak, w jaki sposób?

Testament dla swojej ważności nie musi być zarejestrowany. Możliwość rejestracji testamentów sporządzonych w formie aktu notarialnego lub własnoręcznych zdeponowanych u notariusza, oferuje Krajowa Rada Notarialna.

3 Czy istnieją jakieś ograniczenia dotyczące rozrządzenia majątkiem na wypadek śmierci (np. zachówek)?

Przepisy polskie nie ograniczają spadkodawcy w żaden sposób, jeśli idzie o wskazanie osoby spadkobiercy lub spadkobierców. Również instytucja zachowku nie ogranicza spadkodawcy w rozrządzeniu swoim majątkiem, a chroni interesy rodziców i zstępnych spadkodawcy oraz jego małżonka w ten sposób, że przyznaje im roszczenie pieniężne o zapłatę określonej sumy.

4 W przypadku braku rozrządzenia majątkiem na wypadek śmierci – kto jest uprawniony do dziedziczenia i w jakich częściach?

W przypadku braku testamentu zastosowanie mają następujące zasady:

W pierwszej kolejności powołane do dziedziczenia spadku z ustawy są dzieci i małżonek spadkodawcy, przy czym część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta całości spadku. W dalszej kolejności wnuki spadkodawcy (jeśli dzieci nie dożyły otwarcia spadku), dalej prawnuki spadkodawcy lub jeszcze dalsi zstępni spadkodawcy (jeśli bliżsi zstępni nie dożyli otwarcia spadku). Dalej kodeks cywilny przewiduje, że w braku zstępnych spadkodawcy powołani są do spadku z ustawy jego małżonek i rodzice, zaś w braku zstępnych i małżonka spadkodawcy cały spadek przypada jego rodzicom. Jeśli z kolei jedno z rodziców spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadał, przypada rodzeństwu spadkodawcy w częściach równych. Odpowiednio, jeśli oboje rodzice spadkodawcy nie dożyli otwarcia spadku, udziały rodziców przypadają rodzeństwu spadkodawcy. Jeżeli zaś którekolwiek z rodzeństwa spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku pozostawiając zstępnych, udział spadkowy, który by mu przypadał, przypada jego zstępny. W braku zstępnych spadkodawcy, jego rodziców, rodzeństwa i ich zstępnych, cały spadek przypada małżonkowi spadkodawcy. Z kolei w braku zstępnych, małżonka, rodziców, rodzeństwa i zstępnych rodzeństwa spadkodawcy cały spadek przypada dziadkom spadkodawcy, a jeśli w chwili otwarcia spadku jeden z dziadków nie żyje, część spadkowa przechodzi na jego dzieci w częściach równych. Jeśli zaś dziecko takie nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadł, przypada jego dzieciom w częściach równych. W braku zaś dzieci i wnuków tego z dziadków, który nie dożył otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadał, przypada pozostałym dziadkom w częściach równych. W braku małżonka spadkodawcy i krewnych, powołanych do dziedziczenia z ustawy, spadek przypada w częściach równych tym dzieciom małżonka spadkodawcy, których żadne z rodziców nie dożyło chwili otwarcia spadku. I wreszcie, w braku wszystkich wskazanych wyżej osób powołanych do dziedziczenia z ustawy, spadek przypada gminie ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy jako spadkobiercy ustawowemu, a jeżeli ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy w Rzeczypospolitej Polskiej nie da się ustalić albo ostatnie miejsce zamieszkania spadkodawcy znajdowało się za granicą, spadek przypada Skarbowi Państwa jako spadkobiercy ustawowemu.

5 Jaki organ jest właściwy:

5.1 w sprawach dziedziczenia?

Wnioskodawca powinien zwrócić się do notariusza lub do sądu ostatniego miejsca zwykłego pobytu spadkodawcy, a jeżeli jego miejsca zwykłego pobytu w Polsce nie da się ustalić, do sądu miejsca, w którym znajduje się majątek spadkowy lub jego część (sąd spadku). W braku powyższych podstaw sądem spadku jest sąd rejonowy dla m.st. Warszawy.

5.2 do przyjęcia oświadczenia o zrzeczeniu się lub przyjęciu spadku?

Oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku składa się przed sądem, w którego okręgu jest miejsce zamieszkania lub pobytu składającego oświadczenia, jak też przed każdym notariuszem. W przypadku osób przebywających za granicą, mogą one złożyć oświadczenie o odrzuceniu spadku w formie przewidzianej prawem miejsca dokonania tej czynności.

5.3 do przyjęcia oświadczenia o zrzeczeniu się lub przyjęciu zapisu?

W prawie polskim występują dwa rodzaje zapisów: zapis zwykły i zapis windykacyjny. Odrzucić albo przyjąć można tylko zapis windykacyjny, dla zapisu zwykłego nie ma takiej możliwości.

Organy wskazane w poprzednim pytaniu są właściwe do odebrania takiego oświadczenia odnośnie do zapisu windykacyjnego.

5.4 do przyjęcia oświadczenia o zrzeczeniu się lub przyjęciu zachowku?

W prawie polskim nie ma instytucji rezerwy. Istnieje natomiast roszczenie o zapłatę zachowku tj. odpowiedniej kwoty pieniężnej. Nie składa się oświadczeń o przyjęciu lub odrzuceniu zachowku.

6 Proszę krótko opisać postępowanie spadkowe na podstawie prawa krajowego, w tym dział spadku i podział składników majątku (w tym informacje, czy postępowanie spadkowe jest wszczynane z urzędu przez sąd lub inny właściwy organ)

Osoba, która chce otrzymać dokument, który potwierdzi, iż ma ona status spadkobiercy, może bądź złożyć wniosek o sądowe stwierdzenie nabycia spadku bądź zgłosić się do notariusza w celu otrzymania zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia. Jeżeli jest kilku spadkobierców majątek spadkowy może na ich wniosek zostać podzielony przez sąd w postępowaniu o dział spadku lub u notariusza w drodze umowy o dział spadku w formie aktu notarialnego.

7 W jaki sposób i kiedy dany podmiot staje się spadkobiercą lub zapisobiercą?

Spadkobiercą i odpowiednio zapisobiercą staje się w momencie otwarcia spadku na mocy prawa, z zastrzeżeniem możliwości jego odrzucenia.

8 Czy spadkobiercy odpowiadają za długi spadkowe, a jeżeli tak, na jakich warunkach?

Odpowiedzialność za długi spadkowe jest różna w zależności od sposobu przyjęcia spadku. Spadkobierca może bądź przyjąć spadek bez ograniczenia odpowiedzialności za długi (przyjęcie proste), bądź przyjąć spadek z ograniczeniem tej odpowiedzialności (przyjęcie z dobrodziejstwem inwentarza), bądź też spadek odrzucić. W razie przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w wykazie inwentarza albo spisie inwentarza stanu czynnego spadku. Odpowiedzialności za długi nie ponosi spadkobierca, który spadek odrzucił. Złożenie oświadczenia o odrzuceniu spadku lub przyjęciu spadku wprost powinno nastąpić w terminie 6 miesięcy od dowiedzenia się o tytule swego powołania do spadku. W razie braku złożenia oświadczenia w tym terminie przyjmuje się, że spadkobierca przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza. Do czasu działu spadku za długi spadkowe współspadkobiercy odpowiadają solidarnie. Od chwili działu spadku spadkobiercy ponoszą odpowiedzialność za długi spadkowe w stosunku do wielkości udziałów.

9 Jakich dokumentów/informacji wymaga się zazwyczaj w celu zarejestrowania nieruchomości?

W celu uzyskania wpisu w księdze wieczystej prowadzonej dla nieruchomości wchodzącej w skład spadku spadkobierca z reguły musi przedstawić dokumenty potwierdzające status spadkobiercy, czyli postanowienie sądu o stwierdzeniu nabycia spadku lub zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia.

9.1 Czy wyznaczenie zarządcy jest obowiązkowe czy obowiązkowe na wniosek? Jeżeli jest to obowiązkowe lub obowiązkowe na wniosek, jakie czynności należy podjąć?

Po pierwsze, w prawie polskim możliwe jest ustanowienie z urzędu lub na wniosek zarządcy spadku w sytuacji, gdy istnieje z jakiegokolwiek przyczyny, niebezpieczeństwo naruszenia majątku spadkowego. W tym celu osoba zainteresowana powinna złożyć wniosek w sądzie w którego okręgu znajdują się rzeczy należące do spadkodawcy uprawdopodobniając, że jest spadkobiercą, uprawnionym do zachowku lub zapisobiercą. Wniosek może złożyć również wykonawca testamentu, współwłaściciel rzeczy, współuprawniony co do praw pozostałych po spadkodawcy, wierzyciel mający pisemny dowód należności przeciwko spadkodawcy lub urząd skarbowy.

Po drugie, w przypadku spadku nieobjętego sądem z urzędu lub na wniosek ustanawia kuratora spadku, który zarządca majątkiem spadkowym.

9.2 Kto jest uprawniony do wykonania rozrządzenia na wypadek śmierci lub zarządzania masą spadkową osoby zmarłej?

Spadkodawca może w testamencie powołać jego wykonawcę, który po śmierci spadkodawcy zarządza majątkiem spadkowym. Powołanie wykonawcy testamentu staje się skuteczne z chwilą otwarcia spadku, czyli śmierci spadkodawcy. Powołany wykonawca może złożyć oświadczenie o odmowie przyjęcia funkcji wykonawcy przed sądem lub notariuszem. Skutkiem takiego oświadczenia jest utrata statusu wykonawcy testamentu. Jeśli nie ma powołanego wykonawcy albo jeśli powołany wykonawca odmówił przyjęcia tej funkcji, spadkiem zarządzają spadkobiercy.

9.3 Jakie uprawnienia przysługują zarządcy?

Wykonawca testamentu powinien zarządzać majątkiem spadkowym, spłacić długi spadkowe, w szczególności wykonać zapisy zwykłe i polecenia, a następnie wydać spadkobiercom majątek spadkowy zgodnie z wolą spadkodawcy i z ustawą, a w każdym razie niezwłocznie po dokonaniu działu spadku.

Wykonawca testamentu może pozywać i być pozywany w sprawach wynikających z zarządu spadkiem, jego zorganizowaną częścią lub oznaczonym składnikiem. Może również pozywać w sprawach o prawa należące do spadku i być pozwany w sprawach o długi spadkowe.

Wykonawca testamentu powinien wydać osobie, na której rzecz został uczyniony zapis windykacyjny, przedmiot tego zapisu.

10 Jakie dokumenty zgodnie z prawem krajowym są zazwyczaj wydawane w toku i na koniec postępowania spadkowego, by poświadczyć status i prawa beneficjentów? Czy mają one szczególny skutek dowodowy?

Osoba, która jest spadkobiercą ustawowym musi wykazać pokrewieństwo lub powinowactwo ze spadkodawcą przedkładając odpowiednie odpisy aktów stanu cywilnego (np. akt urodzenia, akt zawarcia małżeństwa). Spadkobierca testamentowy lub zapisobierca, aby wykazać swoje prawa do spadku, powinien przedłożyć testament.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

Ostatnia aktualizacja: 19/08/2025

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.